

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
ВІЙСЬКОВИЙ ІНСТИТУТ**

ПОЗОВНА РОБОТА

**у вищих військових навчальних закладах,
військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти
та у військових частинах Збройних Сил України**

Науково-практичний довідник

*За загальною редакцією бригадного генерала
Анатолія ШЕВЧЕНКА*

Київ
Видавництво Ліра-К
2023

УДК:347.922:355.233:355.1 (035)

П 47

*Рекомендовано Вченою радою Військового інституту
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
(протокол № 9 від 20.04.2023)*

Рецензенти:

І.М. Копотун – доктор юридичних наук, професор, Заслужений юрист України, головний науковий співробітник науково-дослідної лабораторії з проблем запобігання кримінальним правопорушенням Донецького державного університету внутрішніх справ.

М.А. Микитюк – доктор юридичних наук, професор, професор спеціальної кафедри № 1 Інституту Управління державної охорони України Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

П 47 Позовна робота у вищих військових навчальних закладах, військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти та у військових частинах Збройних Сил України (науково-практичний довідник): Автори-укладачі С.П. Пасіка, С.В. Петков, О.С. Скиба, Д.О. Хом'яков, О.О. Опанасенко, О.П. Горбачук, Р.С. Пасіка, А.Г. Волков // За заг. Ред. А.М. Шевченка. Київ : Видавництво Ліра-К, 2023. – 562 с.
ISBN 978-617-520-533-4

Науково-практичний довідник містить найважливіші чинні нормативно-правові акти з питань організації та ведення позовної роботи у вищих військових навчальних закладах, військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти та у військових частинах Збройних Сил України.

Проведено юридичний аналіз, за результатами якого впорядковано нормативні акти за юридичною силою (ієрархією) і датою їх прийняття, наведена судова практика щодо вирішення справ за участю вищих військових навчальних закладів, військових навчальних підрозділів закладів вищої освіти, військових частин Збройних Сил України та Міністерства оборони України.

Довідник призначений для військовослужбовців і працівників, які беруть участь в організації та веденні позовної роботи, а також курсантів, студентів, слухачів, ад'юнтів, які вивчають дисципліни «Основи військового права», «Правова робота в Збройних Силах України», «Військова адміністрація», «Проблеми у сфері господарської діяльності в Збройних Силах України», «Актуальні проблеми правового забезпечення військової діяльності» та може бути корисним студентам, які навчаються за програмою підготовки офіцерів запасу, практикуючим юристам, які спеціалізуються в галузі права та розвивають позицію становлення права воєнної сфери як галузі права.

УДК:347.922:355.233:355.1 (035)

ISBN 978-617-520-533-4

© Автори укладачі, 2023

© Видавництво Ліра-К, 2023

ЗМІСТ

Передмова	7
Список основних скорочень	9
ПЕРЕЛІК ОСНОВНИХ ПОНЯТЬ	10
Розділ I Правове регулювання позовної роботи кодексами України	22
1.1. Господарський процесуальний кодекс України (витяг)	22
1.2. Цивільний кодекс України (витяг).....	33
1.3. Господарський кодекс України (витяг)	69
1.4. Цивільний процесуальний кодекс України (витяг).....	118
1.5. Кодекс адміністративного судочинства України (витяг)	171
Розділ II Правове регулювання позовної роботи законами України	227
2.1. Закон України «Про Статут внутрішньої служби Збройних Сил України» (витяг)	227
2.2. Закон України «Про правовий режим майна у Збройних Силах України» (із змінами)	229
2.3. Закон України «Про господарську діяльність у Збройних Силах України» (із змінами)	233
2.4. Закон України «Про матеріальну відповідальність військовослужбовців та прирівняних до них осіб за шкоду, завдану державі» (із змінами)	237
Розділ III Правове регулювання позовної роботи підзаконними нормативно-правовими актами України	245
3.1. УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ Про деякі заходи щодо зміцнення юридичних служб державних органів.....	245
3.2. ПОРЯДОК реєстрації військових частин як суб'єктів господарської діяльності у Збройних Силах, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 3 травня 2000 р. N 749	245
3.3. ПОРЯДОК відшкодування курсантами та особами офіцерського складу витрат, пов'язаних з їх утриманням у закладах вищої освіти, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 12 липня 2006 р. N 964.....	247
3.4. ЗАГАЛЬНЕ ПОЛОЖЕННЯ про юридичну службу міністерства, іншого органу виконавчої влади, державного підприємства, установи та організації, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 26 листопада 2008 р. № 1040.....	249
3.5. ПОЛОЖЕННЯ про військове (корабельне) господарство, затверджене Наказом Міноборони України від 16.07.97 № 300 (витяг)	255
3.6. ПОЛОЖЕННЯ про Юридичний департамент Міністерства оборони України, затверджене Наказом Міністерства оборони України від 16.05.2016 № 259.....	259
3.7. ПОЛОЖЕННЯ про юридичну службу Міністерства оборони України	267

3.8. ІНСТРУКЦІЯ з організації проведення перевірок стану правової роботи	278
3.9. ПОЛОЖЕННЯ про територіальний юридичний підрозділ (управління, відділ)	284
3.10. ІНСТРУКЦІЯ з організації претензійної та позовної роботи, самопредставництва, представництва інтересів Міністерства оборони України та Збройних Сил України у судах та інших державних органах, виконання судових рішень, затверджена Наказом Міністра оборони України від 30.12.2016 № 744(витяг).....	290
3.11. ПОЛОЖЕННЯ про юридичну службу Збройних Сил України, затверджене Наказом Головнокомандувача Збройних Сил України 30 березня 2021 року № 80	325
Розділ IV Судова практика	331
4.1. Відшкодування витрат, пов'язаних з утриманням під час проходження навчання у вищому навчальному закладі	331
4.2. Відшкодування витрат, пов'язаних з утриманням у вищому навчальному закладі	351
4.3. Шкода заподіяна військовослужбовцем підлягає вирішенню в порядку адміністративного судочинства як така, що пов'язана з питаннями реалізації правового статусу особи, яка перебуває на посаді публічної служби	358
4.4. Шкода, заподіяна військовослужбовцем під час несення служби з використанням джерела підвищеної небезпеки, закріпленого на праві оперативного управління за військовою частиною, що має статус юридичної особи, відшкодовується цією військовою частиною	363
4.5. Заподіяння працівником шкоди діями, що за своїм змістом не впливають з виконання ним службових обов'язків, у тому числі обов'язків військової служби, юридична або фізична особа не несе відповідальності за шкоду, спричинену вказаним працівником.....	372
4.6. Відшкодування шкоди в порядку регресу	378
4.7. Визнання бездіяльності протиправною та зобов'язання вчинити певні дії військовій частині щодо ненарахування та невиплати грошової компенсації відпустки як учаснику бойових дій.....	390
4.8. Визнання протиправними та скасування наказів, зобов'язання вчинити певні дії щодо звільнення з військової служби солдата у запас відповідно до пункту «е» (через службу невідповідність) частини 6 статті 26 Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу»	397
4.9. Відшкодування майнової шкоди, завданої кримінальним правопорушенням	404
4.10. Вирішення спорів про притягнення військовослужбовців до матеріальної відповідальності.....	413
4.11. Невиплата заборгованості з індексації грошового забезпечення при виключенні зі списків особового складу.....	422

4.12. Спори щодо невиконання заборгованості з індексації грошового забезпечення за період з 01.12.2015 по 28.02.2018 включно із застосуванням місяця за яким починається обчислення індексу споживчих цін (базового місяця) для розрахунку індексації грошового забезпечення – січень 2008 року	428
4.13. Спори щодо визнання протиправними дії адміністрації щодо не призначення позивача на рівну посаду та звільнення з військової служби за пп. «г» п. 2 ч. 5 ст.26 Закону України «Про військовий обов'язок та військову службу» в запас.	447
4.14. Визнання бездіяльності протиправною та зобов'язання вчинити певні дії, - щодо нарахування та виплати щорічної разової грошової допомоги до 5 травня	457
4.15. Видача довідки про розмір грошового забезпечення для перерахунку пенсії військовослужбовцям	471
4.16. Визнання протиправними дій та зобов'язання вчинити певні дії, – здійснити перерахунок розміру одноразової грошової допомоги при звільненні в розмірі 50% місячного грошового забезпечення за кожний повний календарний рік служби, розміру грошової допомоги на оздоровлення за 2016р., 2017р., розміру матеріальної допомоги для вирішення соціально-побутових питань за 2017 р. з урахуванням щомісячної додаткової грошової винагороди, індексації та здійснити виплату донарахованих сум даних додаткових видів грошового забезпечення	484
4.17. Визнання дій протиправними та зобов'язання вчинити дії – щодо відмови в призначенні одноразової грошової допомоги у зв'язку з встановленням другої групи інвалідності внаслідок поранення (контузії), отриманого ним під час виконання обов'язків військової служби.....	494
4.18. Визнання дій протиправними та зобов'язання вчинити дії – при звільненні з військової служби у запас за підпунктом «г» (у зв'язку з проведенням організаційних заходів) пункту 2 частини п'ятої статті 26 Закону України «Про військовий обов'язок та військову службу», поновити на військовій службі; зобов'язання здійснити перерахунок та виплатити матеріальне та грошове забезпечення за час вимушеного прогулу; визнання протиправною бездіяльність щодо неукладення нового контракту про проходження військової служби у Збройних Силах України на посадах осіб офіцерського складу; зобов'язання укласти новий контракт про проходження громадянами України військової служби у Збройних Силах України на посадах осіб офіцерського складу.....	505
4.19. Визнання протиправною бездіяльності, визнання протиправними дій та зобов'язання вчинити певні дії із забезпечення житлом.....	518
4.20. Право військовослужбовців на отримання пенсії, з урахуванням 100% виплати підвищення пенсії, починаючи з 05.03.2019 року.....	526

Розділ 5. Додатки	540
5.1. Журнал обліку претензій, пред'явлених структурним підрозділом, військовою частиною (установою, організацією), підприємством	540
5.2. Журнал обліку претензій, пред'явлених до структурного підрозділу, військової частини (установи, організації), підприємства	540
5.3. Журнал обліку позовних заяв та інших документів, пред'явлених структурним підрозділом, військовою частиною (установою, організацією), підприємством.....	541
5.4. Журнал обліку позовних заяв та інших документів, пред'явлених до структурного підрозділу, військової частини (установи, організації, підприємства).....	542
5.5. Журнал обліку довіреностей на процесуальне представництво.....	543
5.6. Журнал обліку вихідних судових документів.....	544
5.7. Журнал обліку виконавчих документів	544
5.8. Зразок наказу про самопредставництво	545
5.9. Перелік осіб, уповноважених діяти від імені Міністерства оборони України (Збройних Сил України) (самопредставництво) у судах та інших державних органах.....	546
5.10. Зразок Довіреності.....	547
5.11. Відомість оперативного обліку здійснення самопредставництва, представництва в судах	548
5.12. Звіт про стан самопредставництва, представництва в судах та інших юрисдикційних органах	549
5.13. Звіт про стан виконання судових рішень (виконавчих документів) та претензійну роботу	551
5.14. Звіт про наявність у судах загальної юрисдикції судових проваджень щодо об'єктів державної власності.....	553
5.15. Акт встановлення під час реєстрації вхідних судових документів відсутності або невідповідності документів, зазначених у додатках до претензійних, позовних матеріалів, інших судових документів.....	554
5.16. Титульний аркуш руху судової справи.....	555
5.17. Акт приймання-передачі судової справи (судових справ)	557
Джерела.....	558

ПЕРЕДМОВА

Організація та здійснення позовної роботи у вищих військових навчальних закладах, військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти (далі – ВВНЗ, ВВП ЗВО) та у військових частинах Збройних Сил України є одним із основних елементів забезпечення їх повсякденної життєдіяльності.

Згідно з вимогами статей 58, 59 Статуту внутрішньої служби Збройних Сил України командир (начальник) є єдиначальником і особисто відповідає перед державою за бойову і мобілізаційну готовність ввіреної йому військової частини (установи, навчального закладу). Він серед іншого, зобов'язаний вживати заходів щодо відшкодування збитків, заподіяних військовій частині (установі, навчальному закладу), для чого діяти у відповідності із законом, в тому числі представляти інтереси держави у разі необхідності в судах.

Для організації вирішення в судовому порядку спірних правовідносин, забезпечення належного самопредставництва, представництва інтересів Міноборони та Збройних Сил України під час розгляду справ судами, недопущення заподіяння збитків та майнових втрат державі відповідними юридичними службами за участю фінансової (фінансово-економічної) служби та відповідальних підрозділів проводиться позовна робота.

Позовна робота здійснюється посадовою (службовою) особою, визначеною відповідним письмовим наказом керівника структурного підрозділу Міноборони, Генерального штабу, командира (начальника, керівника) ВВНЗ, ВВП ЗВО, військової частини (установи, організації), підприємства у разі відсутності у структурному підрозділі Міноборони, Генерального штабу, ВВНЗ, ВВП ЗВО, військової частині (установі, організації), на підприємстві юридичної служби.

Керівники структурних підрозділів Міноборони, Генерального штабу, командири (начальники, керівники) ВВНЗ, ВВП ЗВО, військових частин (установ, організацій), підприємств у всіх випадках порушення інтересів Міноборони та Збройних Сил зобов'язані організувати роботу щодо підготовки та подання позовів до суду.

Позовна заява повинна відповідати вимогам відповідного процесуального законодавства України.

Підготовка позовів здійснюється відповідною юридичною службою. Необхідні для пред'явлення позову матеріали готує та надає відповідальний підрозділ згідно визначених обов'язків та покладених на нього завдань.

Позови підписуються керівником структурного підрозділу Міноборони, Генерального штабу, командиром (начальником, керівником) ВВНЗ, ВВП ЗВО, військової частини (установи, організації), підприємства або особою, уповноваженою діяти від імені юридичної особи (самопредставництво) чи представником, уповноваженим на здійснення таких дій відповідною довіреністю.

До позовної роботи належать:

- підготовка, збір, одержання, опрацювання та складання документів, інформації, довідок, розрахунків, інших матеріалів, необхідних для пред'явлення і розгляду позовів;
- підготовка позовів, зустрічних позовних заяв, заяв, адміністративних позовів;

- підготовка відповідей (заперечень, відзивів, пояснень) на позови та апеляційних (касаційних) скарг на рішення, ухвали, постанови судів загальної юрисдикції, заяв про перегляд судових рішень Верховним Судом чи у зв'язку з нововиявленими обставинами;

- захист інтересів Міноборони та Збройних Сил під час розгляду спорів у судах загальної юрисдикції;

- здійснення організаційно-технічних заходів (реєстрація, облік, опрацювання, зберігання та відправка позовних матеріалів);

- забезпечення контролю за рухом справ у судах;

- облік та зберігання позовних матеріалів;

- розгляд, аналіз та узагальнення результатів позовної роботи та подання встановленої звітності з позовної роботи;

- підготовка висновків та пропозицій щодо поліпшення позовної роботи.

Проаналізувавши судову практику, ми зробили висновки, що під час позовної роботи у ВВНЗ, ВВП ЗВО та у військових частинах Збройних Сил України найпоширенішими категоріями справ, які розглядаються судами є:

- справи про відшкодування особами, звільненими з військової служби, витрат, пов'язаних з їх утриманням у ВВНЗ, ВВП ЗВО;

- справи, предметом спору яких є відшкодування матеріальної шкоди, нанесеної військовослужбовцями неналежним виконанням службових обов'язків під час проходження ними військової служби;

- справи пов'язані з стягненням штрафних санкцій у зв'язку з невиконанням або неналежним виконанням договірних зобов'язань;

- справи пов'язані з витребуванням майна та земель з чужого незаконного володіння;

- справи пов'язані з визнанням незаконним звільнення з лав Збройних Сил України;

- справи пов'язані з оскарженням дій (бездіяльності) командирів (начальників, керівників) ВВНЗ, ВВП ЗВО, військових частин (установ, організацій) Міністерства оборони України щодо кадрових питань (оскарження дисциплінарних стягнень, звільнення з військової, публічної служби, переміщення).

Таким чином, науково-практичний довідник «Позовна робота у вищих військових навчальних закладах, військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти та у військових частинах Збройних Сил України» створений із метою якісної та правильної її організації, забезпечення швидкого пошуку основних нормативно-правових актів, що регулюють здійснення позовної роботи у ВВНЗ, ВВП ЗВО та позицій судів України при вирішенні справ у воєнній сфері України.

До науково-практичного довідника включено нормативно-правові акти, які є основними при організації та здійсненні позовної роботи у ВВНЗ, ВВП ЗВО та у військових частинах Збройних Сил України. Крім того, у науково-практичному довіднику наведено судову практику, яка повинна сприяти реалізації державної правової політики з питань національної безпеки України. Правильному застосуванню законодавства в діяльності структурних підрозділів Міноборони, Генерального штабу, ВВНЗ, ВВП ЗВО, військових частин та захисту і відновленню порушених майнових прав та законних інтересів Міноборони та Збройних Сил України під час організації позовної роботи у ВВНЗ, ВВП ЗВО та у військових частинах Збройних Сил України.

СПИСОК ОСНОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

ГК	Господарський кодекс України
ГПК	Господарський процесуальний кодекс України
КАС	Кодекс адміністративного судочинства України
ЦК	Цивільний кодекс України
ЦПК	Цивільний процесуальний кодекс України
ВСПЗС	Військова служба правопорядку у Збройних Силах України
ГПУ	Генеральна прокуратура України
ДБР	Державне бюро розслідувань
ДСА	Державна судова адміністрація України
ЄДРД	Єдиний державний реєстр декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування
ЄДРПОУ	Єдиний державний реєстр підприємств і організацій України
ЄДРСР	Єдиний державний реєстр судових рішень
ЄС	Європейський Союз
ЄСПЛ	Європейський суд з прав людини
ЗСУ	Збройні Сили України
КСУ	Конституційний Суд України
МЗС	Міністерство закордонних справ України
МВС	Міністерство внутрішніх справ України
МОУ	Міністерство оборони України
МФУ	Міністерство фінансів України
МЮ	Міністерство юстиції України
МОН	Міністерство освіти і науки України
НАЗК	Національне агентство з питань запобігання корупції
НАБУ	Національне антикорупційне бюро України
НБУ	Національний банк України
РНБО	Рада національної безпеки і оборони України
РП	Рахункова палата України
САП	Спеціалізована антикорупційна прокуратура
СБУ	Служба безпеки України

ПЕРЕЛІК ОСНОВНИХ ПОНЯТЬ

А

Адміністративний позов – звернення до адміністративного суду про захист прав, свобод та інтересів або на виконання повноважень у публічно-правових відносинах

(Кодекс адміністративного судочинства України // Відомості Верховної Ради. – 2005. – № 2747-IV)

Адміністративне розслідування – це стадія проведення розслідування у справах про адміністративні правопорушення, яка становить комплекс процесуальних дій, спрямованих на встановлення обставин проступку, його фіксування і кваліфікацію

(Колтаков В.К. Адміністративно-деліктний правовий феномен: Монографія. – К.: Юрінком Інтер, 2004. – 528с.)

Адміністративне судочинство – діяльність адміністративних судів щодо розгляду і вирішення адміністративних справ.

(Кодекс адміністративного судочинства України // Відомості Верховної Ради. – 2005. – № 2747-IV)

Антикорупційна експертиза – діяльність із виявлення в нормативно-правових актах, проектах нормативно-правових актів положень, які самостійно чи у поєднанні з іншими нормами можуть сприяти вчиненню корупційних правопорушень або правопорушень, пов'язаних з корупцією;

(Стаття 1 Закону України «Про запобігання корупції» від 14.10.2014 № 1700-VII)

Б

Балансова вартість – це вартість, за якою актив та зобов'язання відображаються в балансі. Балансова вартість для фінансового активу та фінансового зобов'язання складається з основної суми боргу, нарахованих процентів, неамортизованої премії (дисконту), а для фінансового активу – суми оціночного резерву під очікувані кредитні збитки

(Постанова Національного банку України від 21.02.2018 № 14 Про затвердження Інструкції з бухгалтерського обліку операцій із фінансовими інструментами в банках України)

Балансоутримувач – квартирно-експлуатаційний відділ (управління), квартирно-експлуатаційна частина району, військова частина, військовий навчальний заклад, установа та організація Міноборони та ЗСУ, які утримуються за рахунок Державного бюджету України та обліковують на балансових рахунках рухоме та нерухоме майно.

(Наказ Міноборони України від 09.02.2016 № 62)

В

Вищий військовий навчальний заклад – заклад вищої освіти державної форми власності, який здійснює на певних рівнях вищої освіти підготовку курсантів (слухачів, студентів), ад'юнктів для подальшої служби на посадах офіцерського (сержантського і старшинського) складу з метою задоволення потреб Збройних Сил України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань, центральних органів виконавчої влади із спеціальним статусом, Служби безпеки України, Служби зовнішньої розвідки України, інших розвідувальних органів України, центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони державного кордону.

(Закон України «Про вищу освіту»)

Вищий військовий навчальний заклад Міністерства оборони України – заклад вищої освіти державної форми власності, який здійснює на певних рівнях вищої освіти підготовку курсантів, слухачів, студентів, ад'юнктів, докторантів для подальшої служби на посадах офіцерського (сержантського, старшинського) або начальницького складу з метою задоволення потреб Збройних Сил України, Міністерства внутрішніх справ України, Національної поліції, інших утворених відповідно до законів України військових формувань, центральних органів виконавчої влади із спеціальним статусом, Служби безпеки України, Служби зовнішньої розвідки України, центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони державного кордону, центрального органу виконавчої влади, який забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері цивільного захисту.

(Наказ Міністерства оборони України 09 січня 2020 року № 4 «Про затвердження Положення про особливості організації освітньої діяльності у вищих військових навчальних закладах Міністерства оборони України та військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти»)

Військова дисципліна – це бездоганне і неухильне додержання всіма військовослужбовцями порядку і правил, встановлених військовими статутами та іншим законодавством України

(Дисциплінарний статут Збройних Сил України, затверджений законом України від 24.03.1999 зі змінами)

Військова служба – державна служба особливого характеру, яка полягає у професійній діяльності придатних до неї за станом здоров'я і віком громадян України, пов'язаній із захистом Вітчизни. Час проходження військової служби зараховується громадянам України до їх страхового стажу, стажу роботи, стажу роботи за спеціальністю, а також до стажу державної служби.

(Частина перша статті 2 Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу» від 25.03.1992, № 2232-ХІІ із змінами // ВВРУ. -1992. -№ 27)

Військова служба правопорядку – спеціальне правоохоронне формування у складі Збройних Сил України, призначене для забезпечення правопорядку і військової дисципліни серед військовослужбовців Збройних Сил України у місцях дислокації військових частин, у військових навчальних закладах, установах та організаціях (далі – військові частини), військових містечках, на вулицях і в громадських місцях; для запобігання злочинам, іншим правопорушенням у Збройних Силах України, їх припинення; для захисту життя, здоров'я, прав і законних інтересів військовослужбовців, військовозобов'язаних під час проходження ними зборів, працівників Збройних Сил України; для виявлення, припинення та розслідування корупційних правопорушень, вчинених військовими посадовими особами Збройних Сил України, а також для захисту майна Збройних Сил України від розкрадання та інших протиправних посягань, а так само для участі у протидії диверсійним проявам і терористичним актам на військових об'єктах.

(Стаття 1 Закону України «Про Військову службу правопорядку у Збройних Силах України» від 7 березня 2002 року № 3099-III // ВВРУ. -2002. № 32. – С.225)

Військова частина, установа, організація, заклад – орган військового управління, військова частина, військовий навчальний заклад, військовий навчальний підрозділ вищого навчального закладу, установа, організація Міністерства оборони України, Збройних Сил України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань, функціональний підрозділ Центрального управління, регіональний орган, інший орган, установа, заклад Служби безпеки України, правоохоронного органу спеціального призначення, Державної спеціальної служби транспорту, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України чи орган, підрозділ, формування, установа, навчальний заклад Міністерства внутрішніх справ України, Державного бюро розслідувань та військові прокуратури, в яких проходять службу військовослужбовці, поліцейські та особи рядового і начальницького складу (проходять збори військовозобов'язані та резервісти)

(Закон України «Про матеріальну відповідальність військовослужбовців та прирівняних до них осіб за шкоду, завдану державі від 03.10.2019 № 160-IX)

Військове командування – Генеральний штаб Збройних Сил України, командування видів Збройних Сил України, оперативні командування, командування військових об'єднань, з'єднань, частин Збройних Сил України та інших утворених відповідно до законів України військових формувань.

(Закон України «Про оборону України» від 06.12.1991 № 1932-XII)

Військове майно – це державне майно, закріплене за військовими частинами, закладами, установами та організаціями Збройних Сил України (далі – військові частини). До військового майна належать будинки, споруди, передавальні пристрої, всі види озброєння, бойова та інша техніка, боеприпаси, пально-мастильні матеріали, продовольство, технічне, аеродромне, шкіперське, речове, культурно-просвітницьке, медичне, ветеринарне, побутове, хімічне, інженерне майно, майно зв'язку тощо.

(Закон України «Про правовий режим майна Збройних Сил України» від 21.09.1999 № 1075-XIV)

Військовий навчальний підрозділ (військовий інститут, факультет, кафедрою військової підготовки або відділення військової підготовки) закладу вищої освіти – структурний підрозділ закладу вищої освіти (університету, академії, інституту) (далі – ВНП ЗВО), який проводить за певними ступенями вищої освіти підготовку курсантів, слухачів, студентів, ад'юнктів, докторантів для подальшої служби на посадах сержантського, старшинського, офіцерського або начальницького складу.

(Наказ Міністерства оборони України 09 січня 2020 року № 4 «Про затвердження Положення про особливості організації освітньої діяльності у вищих військових навчальних закладах Міністерства оборони України та військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти»)

Військовий правопорядок – заснований на нормах права порядок у збройних силах. В Україні нормативною основою військового правопорядку є військово-законодавство, як складова частина єдиної системи законодавства. Військовий правопорядок забезпечується не тільки нормативними актами, а й реальним гарантованим їх виконанням. За порушення відповідних норм і правил винні особи притягаються до юридичної відповідальності.

(Юридична енциклопедія: в 6 томах / Редкол.: Ю.С. Шемшученко (відп. ред.) та ін.. – К.: Українська енциклопедія, 1998. – т.1: А-Г. –С. 464)

Військовозобов'язані – особи, які перебувають у запасі для комплектування Збройних Сил України та інших військових формувань на особливий період, а також для виконання робіт із забезпечення оборони держави.

(Закон України «Про військовий обов'язок і військову службу» від 25.03.1992 № 2232-ХІІ)

Військовослужбовці – особи, які проходять військову службу

(Закон України «Про військовий обов'язок і військову службу» від 25.03.1992 № 2232-ХІІ)

Внутрішня служба – це система заходів, що вживаються для організації повсякденного життя і діяльності військової частини, підрозділів та військовослужбовців згідно з цим Статутом та іншими нормативно-правовими актами.

(Статут Внутрішньої служби Збройних Сил України від 24.03.1999 р. № 548-ХІV)

Воєнна сфера – це система воєнно-політичних, воєнно-економічних, воєнно-правових та воєнно-соціальних інститутів, функціонування яких регулюється та реалізується воєнною організацією України.

(Матеріали Всеукраїнської конференції молодих учених і студентів «Аеро-2013. Повітряне і космічне право», Пасіка С.П. «Поняття корупції у воєнній сфері» с.59-62, Київ 22 листопада 2013 р.)

Г

Генеральний прокурор – Прокуратуру в Україні очолює Генеральний прокурор, якого призначає на посаду та звільняє з посади за згодою Верховної Ради України Президент України. Строк повноважень Генерального прокурора становить шість років. Одна й та ж особа не може обіймати посаду Генерального прокурора два строки поспіль.

(Конституція України // Відомості Верховної Ради України. – 1996. -№ 30.)

Д

Державний орган – орган державної влади, в тому числі колегіальний державний орган, інший суб'єкт публічного права, незалежно від наявності статусу юридичної особи, якому згідно із законодавством надані повноваження здійснювати від імені держави владні управлінські функції, юрисдикція якого поширюється на всю територію України або на окрему адміністративно-територіальну одиницю.

(Стаття 1 Закону України «Про запобігання корупції» від 14.10.2014 № 1700-VII)

Дізнання – форма досудового розслідування, в якій здійснюється розслідування кримінальних проступків.

(Кримінальний процесуальний кодекс України Верховна Рада України; Кодекс України, Закон, Кодекс від 13.04.2012 № 4651-VI)

Документ – матеріальний носій, що містить інформацію, основними функціями якого є її збереження та передавання у часі та просторі.

(Стаття 1 Закону України «Про інформацію» від 16.11.1992 № 2657-XII)

Досудове розслідування – стадія кримінального провадження, яка починається з моменту внесення відомостей про кримінальне правопорушення до Єдиного реєстру досудових розслідувань і закінчується закриттям кримінального провадження або направленням до суду обвинувального акта, клопотання про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру, клопотання про звільнення особи від кримінальної відповідальності.

(Кримінальний процесуальний кодекс України, ВР України, від 13.04.2012 р., № 4651-VI)

Доходи від злочину – будь-яке майно, придбане або отримане безпосередньо чи опосередковано в результаті вчинення будь-якого злочину.

(Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти транснаціональної організованої злочинності. Прийнята резолюцією 55/25 Генеральної Асамблеї від 15 листопада 2000 року)

Законність – це комплексне політико-правове явище, що відображає правовий характер організації суспільного життя, органічний зв'язок права і влади, права і держави. Це правовий режим у державі, за якого діяльність державних органів, юридичних і фізичних осіб здійснюється відповідно до вимог закону.

(Юридична енциклопедія: в 6 томах / Редкол.: Ю.С. Шемшученко (відп. ред.) та ін.. – К.: Українська енциклопедія, 1998. – т.2: А-Г. –С. 498)

Законодавство – вся сукупність чинних нормативно-правових актів, що включає і Конституцію, і закони, і підзаконні нормативно-правові акти.

(Колодій А.М., Копейчиков В.В., Лисенкова С.Л. та ін.. Теорія держави і права: навчальний посібник. – К.: Юринком Інтер, 2002. – 368 с.)

Захист інформації – сукупність правових, адміністративних, організаційних, технічних та інших заходів, що забезпечують збереження, цілісність інформації та належний порядок доступу до неї.

(Стаття 1 Закону України «Про інформацію» від 16.11.1992 № 2657-ХІІ)

Збройні Сили України – військове формування, на яке відповідно до Конституції України покладаються оборона України, захист її суверенітету, територіальної цілісності і недоторканості.

(Стаття 1 Закону України «Про Збройні Сили України» 06.12.1991 р. із змінами)

I

Інформація – будь-які відомості та/або дані, які можуть бути збережені на матеріальних носіях або відображені в електронному вигляді.

(Стаття 1 Закону України «Про інформацію» від 16.11.1992 № 2657-ХІІ)

Інформація про управління правами – інформація, в тому числі в електронній (цифровій) формі, що ідентифікує об'єкт авторського права і (або) суміжних прав і автора чи іншу особу, яка має на цей об'єкт авторське право і (або) суміжні права, або інформація про умови використання об'єкта авторського права і (або) суміжних прав, або будь-які цифри чи коди, у яких представлена така інформація, коли будь-який із цих елементів інформації прикладений до примірника об'єкта авторського права і (або) суміжних прав або вміщений у нього чи з'являється у зв'язку з його повідомленням до загального відома.

(Стаття 1 Закону України «Про авторське право і суміжні права» від 23.12.1993 № 3792 – ХІІ із змінами)

К

Корупційне правопорушення – діяння, що містить ознаки корупції, вчинене особою, зазначеною у частині першій статті 3 Закону України «Про запобігання

корупції», за яке законом встановлено кримінальну, дисциплінарну та/або цивільно-правову відповідальність.

(Стаття 1 Закону України «Про запобігання корупції» від 14.10.2014 № 1700-VII)

Корупція – використання особою, зазначеною у частині першій статті 3 Закону України «Про запобігання корупції», наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей з метою одержання неправомірної вигоди або прийняття такої вигоди чи прийняття обіцянки/пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб або відповідно обіцянка/пропозиція чи надання неправомірної вигоди особі, зазначеній у частині першій статті 3 Закону України «Про запобігання корупції», або на її вимогу іншим фізичним чи юридичним особам з метою схилити цю особу до протиправного використання наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей.

(Стаття 1 Закону України «Про запобігання корупції» від 14.10.2014 № 1700-VII)

Корупція у воєнній сфері – це багатоаспектне негативне явище, що завдає шкоди життєдіяльності і воєнній організації держави деморалізуючи роботу воєнно-політичних, економічних, правових і соціальних інститутів.

(Матеріали Всеукраїнської конференції молодих учених і студентів «Аеро-2013. Повітряне і космічне право», Пасіка С.П. «Поняття корупції у воєнній сфері» с.59-62, Київ 22 листопада 2013 р.)

М

Матеріальна відповідальність – вид юридичної відповідальності, що полягає в обов'язку військовослужбовців та деяких інших осіб покрити повністю або частково пряму дійсну шкоду, що було завдано з їх вини шляхом знищення, пошкодження, створення нестачі, розкрадання або незаконного використання військового та іншого майна під час виконання обов'язків військової служби або службових обов'язків, а також додаткове стягнення в дохід держави як санкція за протиправні дії у разі застосування підвищеної матеріальної відповідальності

(Закон України «Про матеріальну відповідальність військовослужбовців та прирівняних до них осіб за шкоду, завдану державі від 03.10.2019 № 160-IX)

Міністерство оборони України (Міноборони) – центральний орган виконавчої влади, який забезпечує проведення в життя державної політики у сфері оборони держави та військового будівництва, керівництво Збройними Силами України, їх мобілізаційну і бойову готовність та підготовку до покладених на них завдань.

(Юридична енциклопедія: в 6 томах / Редкол.: Ю.С. Шемшученко (відп. ред.) та ін.. – К.: Українська енциклопедія, 1998. – т.3: К-М. –С. 716)

Н

Неправомірна вигода – грошові кошти або інше майно, переваги, пільги, послуги, нематеріальні активи, будь-які інші вигоди нематеріального чи негрошового

характеру, які обіцяють, пропонують, надають або одержують без законних на те підстав.

(Стаття 1 Закону України «Про запобігання корупції» від 14.10.2014 № 1700-VII)

О

Оборона України – система політичних, економічних, соціальних, воєнних, наукових, науково-технічних, інформаційних, правових, організаційних, інших заходів держави щодо підготовки до збройного захисту та її захист у разі збройної агресії або збройного конфлікту.

(Закон України від 06.12.1991 № 1932-XII Про оборону України)

Оборонні закупівлі – здійснення державним замовником закупівель товарів, робіт і послуг, призначених для виконання державних програм у сферах національної безпеки і оборони, а також інших товарів, робіт і послуг для гарантованого забезпечення потреб безпеки і оборони.

(Закон України від 17.07.2020 № 808-IX Про оборонні закупівлі)

П

Перевищення повноважень – умисне вчинення службовою особою юридичної особи приватного права дій, які явно виходять за межі наданих повноважень, якщо вони заподіяли істотну шкоду охоронюваним законом правам та інтересам окремих громадян, юридичних осіб, інтересам суспільства чи держави.

(Малиновський В.Словник термінів і понять з державного управління. -2-ге вид. -К.: ЦСІРДС, 2005. – 254 с.)

Позовна заява – заява, в якій позивач викладає свої вимоги щодо предмета спору та їх обґрунтування.

(Кодекс адміністративного судочинства України // Відомості Верховної Ради. – 2005. – № 2747-IV)

Позовна давність – це строк, у межах якого особа може звернутися до суду з вимогою про захист свого цивільного права або інтересу.

(Цивільний кодекс України // Відомості Верховної Ради. – 2003. – № 435-IV)

Позовна робота – організація вирішення в судовому порядку спірних правовідносин, забезпечення належного самопредставництва, представництва інтересів Міноборони та Збройних Сил під час розгляду справ судами, недопущення заподіяння збитків та майнових втрат державі відповідними юридичними службами за участю фінансової (фінансово-економічної) служби та відповідальних підрозділів.

(Наказ Міністра оборони України від 30.12.2016 № 744)

Подарунок – грошові кошти або інше майно, переваги, пільги, послуги, нематеріальні активи, які надають/одержують безоплатно або за ціною, нижчою мінімальної ринкової.

(Стаття 1 Закону України «Про запобігання корупції» від 14.10.2014 № 1700-VII)

Правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей – закріплення у законах прав, пільг, гарантій і компенсацій для зазначених осіб та інших та інших заходів щодо їх соціального захисту, а також правового механізму їх реалізації.

(Закон України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» від 20.12.1991 № 2011-XII)

Правопорушення, пов'язане з корупцією – діяння, що не містить ознак корупції, але порушує встановлені цим Законом вимоги, заборони та обмеження, вчинене особою, зазначеною у частині першій статті 3 Закону України «Про запобігання корупції», за яке законом встановлено кримінальну, адміністративну, дисциплінарну та/або цивільно-правову відповідальність;

(Стаття 1 Закону України «Про запобігання корупції» від 14.10.2014 № 1700-VII)

Правоохоронні органи – державні органи, спеціально уповноважені здійснювати контроль та нагляд за додержанням Конституції, законів та інших нормативно-правих актів, забезпечувати правопорядок, застосовувати заходи державного примусу до правопорушників.

(Юридична енциклопедія: в 6 томах / Редкол.: Ю.С. Шемшученко (відп. ред.) та ін.. – К.: Українська енциклопедія, 1998. – т.5: П-С. –С. 47)

Предикатний злочин – будь-який кримінальний злочин, в результаті якого виникли доходи, що можуть стати предметом злочину, зазначеного в статті 6 Конвенції про відмивання, пошук, арешт та конфіскацію доходів, одержаних злочинним шляхом. *(Конвенція про відмивання, пошук, арешт та конфіскацію доходів, одержаних злочинним шляхом. // [Електронний ресурс]. – режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_029)*

Претензійно-позовна робота – комплекс юридичних дій, спрямованих на упорядкування господарських відносин, відновлення порушених майнових і особистих немайнових прав підприємств, організацій, установ.

(Методичний посібник «Ведення претензійно-позовної роботи» . // [Електронний ресурс]. – режим доступу: <https://just.odessa.gov.ua/files/upload/files/pretensiina.pdf>)

Приватний інтерес – будь-який майновий чи немайновий інтерес особи, у тому числі зумовлений особистими, сімейними, дружніми чи іншими позаслужбовими стосунками з фізичними чи юридичними особами, у тому числі ті, що виникають у зв'язку з членством або діяльністю в громадських, політичних, релігійних чи інших організаціях.

(Стаття 1 Закону України «Про запобігання корупції» від 14.10.2014 № 1700-VII)

Р

Реальний конфлікт інтересів – суперечність між приватним інтересом особи та її службовими чи представницькими повноваженнями, що впливає на об'єктивність або неупередженість прийняття рішень, або на вчинення чи невчинення дій під час виконання зазначених повноважень.

(Стаття 1 Закону України «Про запобігання корупції» від 14.10.2014 № 1700-VII)

Речові докази – предмети, матеріального світу, що містять інформацію про обставини, які мають значення для справи. Речовими доказами є також магнітні, електронні та інші носії інформації, що містять аудіовізуальну інформацію про обставини, що мають значення для справи.

(Цивільний процесуальний кодекс України // Відомості Верховної Ради України. – 2004. -№ 40-41, 42. – ст.. 492)

Розумний строк – найкоротший строк розгляду і вирішення адміністративної справи, достатній для надання своєчасного (без невиправданих зволікань) судового захисту порушених прав, свобод та інтересів у публічно-правових відносинах.

(Кодекс адміністративного судочинства України // Відомості Верховної Ради України. – 2005. -№ 35-36, № 37. – ст..446)

С

Суб'єкт владних повноважень – орган державної влади, орган місцевого самоврядування, інший суб'єкт, що здійснює владні управлінські функції відповідно до законодавства, у тому числі на виконання делегованих повноважень.

(Стаття 1 Закону України «Про інформацію» від 16.11.1992 № 2657-XII)

Суд апеляційної інстанції – відповідний апеляційний суд, в межах територіальної юрисдикції якого знаходиться суд першої інстанції, що ухвалив оскаржуване судове рішення.

(Кримінальний процесуальний кодекс України // Відомості Верховної Ради України. – 2012. № 4651-VI)

Судове рішення – рішення, постанова, ухвала суду будь-якої інстанції.

(Кодекс адміністративного судочинства України // Відомості Верховної Ради України. – 2005. № 2747-IV)

Т

Тримання в дисциплінарному батальйоні – покарання, яке призначається військовослужбовцям строкової служби, військовослужбовцям, які проходять військову службу за контрактом, особам офіцерського складу, які проходять кадрову військову службу, особам офіцерського складу, які проходять військову службу за призовом, військовослужбовцям, призваним на військову службу під час мобілі-

зації, на особливий період (крім військовослужбовців-жінок), на строк від шести місяців до двох років у випадках, передбачених цим Кодексом, а також якщо суд, враховуючи обставини справи та особу засудженого, вважатиме за можливе замінити позбавлення волі на строк не більше двох років триманням у дисциплінарному батальйоні на той самий строк.

(Кримінальний кодекс України // Відомості Верховної Ради. – 2001. – № 25-26. – ст.. 62)

У

Ухвала – письмове або усне рішення суду будь-якої інстанції в адміністративній справі, яким вирішуються питання, пов'язані з процедурою розгляду адміністративної справи, та інші процесуальні питання.

(Кодекс адміністративного судочинства України // Відомості Верховної Ради України. – 2005. – № 35-36, № 37. – ст..446)

Ц

Цивільно-військові відносини – сукупність правових взаємовідносин між суспільством та складовими частинами Воєнної організації держави, які охоплюють політичні, фінансово-економічні, соціальні та інші процеси у сфері національної безпеки і оборони.

(Закон України «Про демократичний цивільний контроль над воєнною організацією і правоохоронними органами держави» від 19.06.03 № 975 – IV)

Ч

Члени сім'ї – особа, яка перебуває у шлюбі із суб'єктом, зазначеним у частині першій статті 3 цього Закону, та діти зазначеного суб'єкта до досягнення ними повноліття – незалежно від спільного проживання із суб'єктом; будь-які особи, які спільно проживають, пов'язані спільним побутом, мають взаємні права та обов'язки із суб'єктом, зазначеним у частині першій статті 3 цього Закону (крім осіб, взаємні права та обов'язки яких не мають характеру сімейних), у тому числі особи, які спільно проживають, але не перебувають у шлюбі.

(Стаття 1 Закону України «Про запобігання корупції» від 14.10.2014 № 1700-VII)

Ш

Штрафні санкції – господарські санкції у вигляді грошової суми (неустойка, штраф, пеня), яку учасник господарських відносин зобов'язаний сплатити у разі порушення ним правил здійснення господарської діяльності, невиконання або неналежного виконання господарських зобов'язань.

(Господарський кодекс України // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № № 18-22. – ст.. 144; – № № 17-19, ст..267)

Ю

Юридична відповідальність – різновид соціальної відповідальності, який закріплений у законодавстві і забезпечуваний державою юридичний обов’язок правопорушника пізнати примусового позбавлення певних цінностей, що йому належать. Іншими словами, це застосування до винної особи примусових заходів за вчинене правопорушення.

(Рабінович П.М. Основи загальної теорії права та держави. – Х.: Консум, 2002. – 160 с.)

Юридична особа – організація створена і зареєстрована у встановленому законом порядку. Юридична особа наділяється цивільною правоздатністю і дієздатністю, може бути позивачем та відповідачем у суді.

(Цивільний кодекс України // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40-44. – ст.. 356)

Розділ I

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПОЗОВНОЇ РОБОТИ КОДЕКСАМИ УКРАЇНИ

1.1. Господарський процесуальний кодекс України (витяг)[1]

Розділ I

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Глава 1. Основні положення

Стаття 1. Призначення Господарського процесуального кодексу України

1. Господарський процесуальний кодекс України визначає юрисдикцію та повноваження господарських судів, встановлює порядок здійснення судочинства у господарських судах.

Стаття 2. Завдання та основні засади господарського судочинства

1. Завданням господарського судочинства є справедливе, неупереджене та своєчасне вирішення судом спорів, пов'язаних із здійсненням господарської діяльності, та розгляд інших справ, віднесених до юрисдикції господарського суду, з метою ефективного захисту порушених, невизнаних або оспорюваних прав і законних інтересів фізичних та юридичних осіб, держави.

2. Суд та учасники судового процесу зобов'язані керуватися завданням господарського судочинства, яке превалює над будь-якими іншими міркуваннями в судовому процесі.

3. Основними засадами (принципами) господарського судочинства є:

- 1) верховенство права;
- 2) рівність усіх учасників судового процесу перед законом і судом;
- 3) гласність і відкритість судового процесу та його повне фіксування технічними засобами;
- 4) змагальність сторін;
- 5) диспозитивність;
- 6) пропорційність;
- 7) обов'язковість судового рішення;
- 8) забезпечення права на апеляційний перегляд справи;
- 9) забезпечення права на касаційне оскарження судового рішення у визначених законом випадках;
- 10) розумність строків розгляду справи судом;
- 11) неприпустимість зловживання процесуальними правами;
- 12) відшкодування судових витрат сторони, на користь якої ухвалене судові рішення.

Стаття 4. Право на звернення до господарського суду

1. Право на звернення до господарського суду в установленому цим Кодексом порядку гарантується. Ніхто не може бути позбавлений права на розгляд його справи у господарському суді, до юрисдикції якого вона віднесена законом.

2. Юридичні особи та фізичні особи – підприємці, фізичні особи, які не є підприємцями, державні органи, органи місцевого самоврядування мають право на звернення до господарського суду за захистом своїх порушених, невизнаних або оспорюваних прав та законних інтересів у справах, віднесених законом до юрисдикції господарського суду, а також для вжиття передбачених законом заходів, спрямованих на запобігання правопорушенням.

3. До господарського суду у справах, віднесених законом до його юрисдикції, мають право звертатися також особи, яким законом надано право звертатися до суду в інтересах інших осіб.

4. Адміністратор за випуском облігацій, який діє в інтересах власників облігацій відповідно до положень Закону України «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки», має право звертатися до господарського суду згідно з встановленою юрисдикцією господарських судів за захистом порушених, невизнаних або оспорюваних прав та законних інтересів власників облігацій.

Термін «адміністратор за випуском облігацій» вживається у цьому Кодексі у значенні, наведеному в Законі України «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки».

Стаття 12. Форми господарського судочинства

1. Господарське судочинство здійснюється за правилами, передбаченими цим Кодексом, у порядку:

- 1) наказного провадження;
- 2) позовного провадження (загального або спрощеного).

2. Наказне провадження призначене для розгляду справ за заявами про стягнення грошових сум незначного розміру, щодо яких відсутній спір або про його наявність заявнику невідомо.

3. Спрощене позовне провадження призначене для розгляду малозначних справ, справ незначної складності та інших справ, для яких пріоритетним є швидке вирішення справи.

Загальне позовне провадження призначене для розгляду справ, які через складність або інші обставини недоцільно розглядати у спрощеному позовному провадженні.

4. Умови, за яких суд має право розглядати вимоги про стягнення грошових сум у наказному провадженні, а справи – у загальному або спрощеному позовному провадженні, визначаються цим Кодексом.

5. Для цілей цього Кодексу малозначними справами є:

1) справи, у яких ціна позову не перевищує ста розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб;

2) справи незначної складності, визнані судом малозначними, крім справ, які підлягають розгляду лише за правилами загального позовного провадження, та справ, ціна позову в яких перевищує п'ятсот розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб.